

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗИМОВИХ ВИДІВ СПОРТУ У КИТАЇ

Балашов Д. І.

ВСТУП

Пекін – перше місто в олімпійській історії, яке отримало право проведення Ігор Олімпіад (XXIX, 2008 року), і Олімпійських зимових ігор (XXIV, 2022 року). Це досягнення стало можливим у зв'язку з розвитком спортивної інфраструктури, лідерством Китайської Народної Республіки (КНР) на міжнародній спортивній арені, широкою підтримкою держави в розвитку фізичної культури і спорту, а також за залучення та популяризацію активного способу життя населення та інші фактори.

Важливим стимулом розвитку олімпійського руху і спорту в Китайській Народній Республіці стали Ігри XXIX Олімпіади (Пекін, 2008 року). Уряд країни, Оргкомітет Ігор, Національний олімпійський комітет КНР здійснили небачені заходи, що стосуються не тільки безпосередньої підготовки, організації та проведення олімпійських змагань (спортивні об'єкти, транспортна, готельна інфраструктура та інше), але й всебічному розвитку спорту і фізичної культури, а також залученню населення до цього процесу.

Вибір Пекіна столицею XXIV Олімпійських зимових ігор 2022 року, безумовно, надав новий потужний поштовх розвитку олімпійського спорту в Китайській Народній Республіці.

На тему спортивного та олімпійського руху було опубліковано значну кількість робіт, зокрема, що розкривають і аналізують його актуальні проблеми. У зарубіжній історіографії дане питання було і залишається в полі зору професіональних істориків, педагогів і соціологів фізичної культури та спорту¹.

У роботах різних авторів також приділяється увага питанням, що пов'язані з розвитком спорту в країнах світу загалом, а також розвитком олімпійського руху, зокрема в країнах Азії. Проте актуальним здійснення широкого дослідження, присвяченого історичним особливостям розвитку зимового спорту в Китайській Народній Республіці в контексті обрання Пекіна столицею

---

¹ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ: Олімпійська література, 2002, 2004.

XXIV Зимових Олімпійських ігор. Вивчення різних факторів, пов'язаних з розвитком зимового спорту в контексті Зимових Олімпійських ігор, вносить свій внесок у теорію та практику міжнародного спортивного та олімпійського руху. Ігри Олімпіад і Зимові Олімпійські ігри, як найбільші і масові комплексні міжнародні змагання, проведені під егідою МОК, відображають ступінь розвитку спорту в країнах світу².

Олімпійські ігри грають важливу роль у просуванні та пропаганді ідеалів та цінностей олімпізму, здорового способу життя та залучення до активного руху, у вихованні патріотизму та любові до рідної країни. Це в повній мірі стосується і Китайської Народної Республіки. Прийдеши у 2022 році Зимові Олімпійські ігри в Пекіні вимагали прийняття ряду серйозних заходів з боку уряду для вирішення пріоритетних завдань, таких як освітні та виховні програми, програми, спрямовані на вирішення соціальних, екологічних проблем та інше. Ще одним важливим аспектом є всебічна пропаганда Зимових Олімпійських ігор з метою залучення населення КНР до зимових видів спорту.

Вивчення впливу Зимових Олімпійських ігор на розвиток зимового спорту в країні, в якій вони проведені, є безперечною науковою цікавістю з метою оцінки ефективності програм, динаміки спортивних результатів, з наступним використанням накопиченого досвіду.

Ігри XXIX Олімпіади 2008 року в Пекіні справді сягнули позитивного впливу на ступінь залучення населення країни до спорту і зростання інтересу до олімпійських змагань серед уболівальників та глядачів. Також вони позитивно вплинули на спортивні результати китайських спортсменів на Олімпіаді.

Оскільки зимові види спорту не є традиційними для КНР і були імпортовані ззовні, дослідження, присвячене цим видам спорту, є актуальним, зокрема для країн, де зимові види спорту не вважаються традиційними.

1. Становлення та розвиток олімпійського руху в Китайській Народній Республіці

Становлення та розвиток спортивного та олімпійського руху в Китайській Народній Республіці, а також її вступ до міжнародного олімпійського руху відбувались в складній соціальній та політичній обстановці.

Незважаючи на те, що розвиток сучасних видів спорту в Китаї відбувався одночасно з аналогічним процесом у країнах Європи та Америки, китайські спортсмени почали приймати участь у Іграх Олімпіад лише з 1952 року.

---

² Булатов М. М. Енциклопедія олімпійського спорту у запитаннях і відповідях. Київ: Олімпійська література. 2011. 400 с.

Цей пізній дебют знову був перерваний на довгий час через політичні протистояння. Спортсмени Китаю не брали участь в Іграх аж до 1980 року, але незважаючи на відносно нещодавне повернення до олімпійського руху, значні успіхи китайських спортсменів підняли країну до лідерів олімпійського спорту.

Олімпійський комітет Китаю, створений ще в 1910 році, протягом тривалого часу не входив до міжнародного олімпійського співтовариства, він був визнаний Міжнародним олімпійським комітетом у 1979 році³.

Питанням, присвяченим становленню та розвитку олімпійського руху в країнах та регіонах світу, в тому числі в Китайській Народній Республіці, приділено увагу ряду зарубіжних авторів: Ван Ч., Голощанов Б.Р., Гуськов С.І., Гэ С., Зайцева К.А., Кошелева А.В., Леонтєва Н.С., Мельникова Н.Ю., Платонов В.Н., Родиченко В.С., Струкова П., Трескин А.В., Хуа Й., Фомін Ю.А., Штейнбах В.Л. та ін.

Електронні бази, енциклопедії, довідники, словники, ресурси Інтернету (офіційні сайти організацій у галузі спорту в КНР, сайти періодичної преси, енциклопедичні портали тощо) містять довідкові дані, що стосуються історії виникнення спортивного та олімпійського руху в Китайській Народній Республіці.

У рамках дослідження розглянуті праці зарубіжних, в тому числі китайських авторів, які розглядають економічні, політичні, соціальні та інші фактори: Баомін С., Ван А., Ван Ч., Ван Ц., Гельбрас В., Горбатенко Т.Б., Гэ С., Ін З., Кошелева А.В., Кузнєцова В., Кузнєцова З.М., Столбов В.В., Сяо Т., Тань Май Ц., Фіногенова Л.А., Фомін Ю.А., Хо Зіан С., Хуа Й. та ін.

У дослідженні президента Пекінського університету спорту Хуа Янга «Олімпійський рух і масовий спорт в Китаї» (2004 р.) приводяться матеріали, що стосуються різних напрямків розвитку спорту в КНР: походження та розвиток масового спорту, олімпійського спорту, зокрема, жіночого спорту в контексті Ігор 2008 року в Пекіні та ін.. Автор, зокрема, приводить дані про те, що масовий спорт почав зароджуватися ще на зорі існування КНР: «Вже на ранній стадії існування Народної Республіки центральне керівництво розуміло важливу роль розвитку масового спорту і закликала народ прийняти активну участь, щоб прискорити національне будівництво і позбутися від «нації інвалідів» якомога швидше.

Таким чином, масовий спорт у Новому Китаї мав головною метою оздоровлення нації, але перші кроки у цьому напрямку країна робила в складних умовах.

---

³ Платонов В. М. Енциклопедія олімпійського спорту України. Київ: Олімпійська література. 2005. 464 с.

Автор також приділяє серйозну увагу пропаганді олімпійського спорту як у країні, так і за її межами: «Отримавши широкий розвиток в Китаї, масовий спорт пропагував олімпійський рух поза своєю країною. У той же час деякі журнали та газети, такі як «Новий Спорт», «Спорт в Китаї», «Спортивна газета», почали публікувати матеріали, що поширювали ідеї олімпійської освіти та олімпійського руху». Також в роботі розкриваються питання, пов'язані зі вступом КНР в міжнародне олімпійське співтовариство: «У 1979 р. Китай вступив в олімпійську сім'ю і почався новий етап у розвитку масового спорту в країні. Участь в Олімпійських іграх надихнула народ на участь у масовому спорті. У 1984 р. Китай, вже як член олімпійської сім'ї, брав участь в Олімпійських іграх»^{4 5}.

Успішна заявка на проведення XXIV Зимових Олімпійських ігор у Пекіні у 2022 році сприяла подальшому розвитку зимового спорту в КНР і стала потужним стимулом для розвитку зимових видів спорту. Аналіз літературних джерел показує, що їх розвиток має кілька об'єктивних проблем географо-кліматичного та організаційно-технічного характеру: недостатність заходів зі зимових видів спорту, незбалансованість у відборі талановитих спортсменів та у підготовці спортивного резерву, нескоординована система підтримки спортсменів.

У рамках реалізації програм і реформ передбачається посилити підготовку відбору талановитих спортсменів, покращити систему соціального забезпечення, прийняти ряд заходів, таких як інтеграція зимових видів спорту, а також забезпечити всебічну підтримку для сприяння здоровому, стійкому розвитку зимового спорту в КНР. Проведення Олімпійських ігор відіграло важливу роль у розвитку національної спортивної індустрії.

Успішне пропозиція про проведення XXIV Зимових Олімпійських ігор у Пекіні у 2022 році підвищило увагу людей до зимового спорту, справило позитивний вплив на китайські проекти зі зимових видів спорту та сприяло розвитку необхідних проектів в Китаї.

Зокрема, північно-східний регіон має відносно холодний клімат, тривалі зими, що сприяє розвитку зимових видів спорту.

Організація розробки ресурсів Зимових Олімпійських ігор має важливе економічне і соціальне значення та покладено основу для енергійного розвитку китайських зимових проектів.

---

⁴ Ван Ліхуа. Організація управління впровадженням державних стандартів фізичної підготовленості студентів у вищих навчальних закладах Китайської Народної Республіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Харків, 2011. 20 с.

⁵ Там само.

Аналіз інформаційних джерел дозволив виявити та сформулювати основні фактори розвитку зимового спорту в КНР до реалізації державних та громадських програм по розвитку зимових видів спорту^{6 7 8 9}:

1) Низький рівень спортивної майстерності зі зимових олімпійських видів спорту. Так як спортсмени КНР вперше взяли участь у зимових Іграх у 1980 році, історичний прорив у зимовому олімпійському спорті, як серед чоловіків, так і серед жінок, був зроблений лише в 2006 році на XX Зимових Олімпійських іграх у Турині, коли спортсмени КНР взяли участь у 9 видах змагань, зокрема, у шорт-треку, і виграли 11 медалей, з них 2 золоті, 4 срібні та 5 бронзових.

Таким чином, були закладені основи подальшого розвитку зимового спорту. Однак, незважаючи на очевидний прогрес, перемоги були досягнуті не в усіх видах олімпійської програми, спостерігається відставання від світових лідерів зі зимових видів спорту.

Важливим критерієм для оцінки рівня розвитку та популяризації зимових видів спорту є рівень виступів на міжнародних змаганнях. Кількість та якість олімпійських медалей є одним з важливих критеріїв для перевірки рівня зимового спорту в країні.

Будучи спортивною державою, збірна Китаю з літніх олімпійських видів спорту входить до трійки лідерів за кількістю здобутих медалей. Однак рейтинги спортсменів КНР на Зимових Олімпійських іграх все ще відстають від лідерів.

Проведення Зимових Олімпійських ігор 2022 року є важливим переломним моментом у розвитку зимових олімпійських видів спорту в КНР.

2) Низький рівень розвитку спортивної інфраструктури зі зимових олімпійських видів спорту. Існують певні недоліки у освоєнні ресурсів на відповідних спортивних об'єктах в КНР. У порівнянні з іншими видами спорту зимові види спорту ставлять більш високі вимоги до оточуючого середовища, а регіони, які відповідають цим вимогам в Китаї, обмежені трьома провінціями.

---

⁶ Ван Сюе Мань. Нормативно-правова база організації масової фізичної культури Китаю. *Молода спортивна наука України*. 2010. Т.2. С 40-45.

⁷ Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції. Київ : Видавничий дім «Гельветика». 2020. 496 с.

⁸ Лю Ч. Г., Гао Ц. Організаційні основи реформування системи управління фізичною культурою та спортом у Китаї. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2012. № 1 (29). С. 133-136.

⁹ Ху Лифей. Характеристика особливостей функціонування системи фізичної культури та спорту КНР (1995–2011 гг.). *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : збірник наукових праць. № 4 (24), 2013. С 14-18.

Більшість спортивних майданчиків для занять зимовими видами спорту в Китаї є комерційними. Траси підходять лише для звичайних любителів льоду та снігу.

Професійних майданчиків для спортсменів, мало. Існуючі об'єкти для зимових видів спорту не можуть задовольнити потреби спортсменів високого класу.

Ресурси для професійного спорту, такі як санний та лижний, також невеликі. Незважаючи на те, що в останні роки кількість місць для катання на лижах для масових розважальних заходів в Китаї поступово збільшується, місця для професійної підготовки та проведення змагань все ще відсутні.

3) Низький рівень системи підготовки спортсменів зі зимових олімпійських видів спорту. Незважаючи на те, що в КНР щорічно проводяться національні, провінційні та муніципальні змагання зі зимовими видами спорту, в країні відсутня єдина організація, що об'єднує ці види спорту на масовому рівні.

У спортсменів немає відповідної економічної підтримки, в результаті чого відсутня можливість брати участь у внутрішніх змаганнях, і це не може сприяти підвищенню рівня спортивної майстерності на міжнародному рівні.

Китайські спортсмени почали займатися зимовими видами спорту відносно недавно, більшість з них були перепрофільовані з інших видів спорту.

У порівнянні з деякими літніми видами спорту, такими як легка атлетика та водні види спорту, вибір зимових видів спорту обмежений пошуком спортивних талантів на північно-східному регіоні країни. Наприклад, лижні гонки в Гаотай (міський округ Чжаньє провінції Ганьсу).

В даний час систематичні тренування зі зимових видів спорту проводяться лише у провінції Цзілінь. У команді працюють 20 чоловік та 10 жінок. Однак у збірну можуть бути включені лише 10 чоловік та 4 жінки.

У деяких зарубіжних країнах зимові види спорту є важливою частиною позаурочної діяльності студентів, що формує масову базу для занять спортом, і ті, хто має більший рівень та потенціал, направляються на подальшу професійну підготовку перед великими змаганнями.

Існують проблеми в підготовці резерву для спортсменів зі зимових видів спорту в Китаї. Підготовка талантів в рамках існуючої системи відбувається в трьох етапах: відбір спортсменів з дитячо-юнацької спортивної школи; відбір до провінційної спортивної команди; відбір до національної спортивної команди. Однак інвестиції Китаю

в розвиток зимових видів спорту обмежені, що призвело до феномену «повторного відбору». Пріоритет «золотої медалі» також призвів до змін у системі тренувань та механізмі відбору талантів, що призвело до нерівномірного розподілу видатних спортсменів на цьому етапі.

На низькому рівні перебуває безпека спортсменів, збереження їх здоров'я та соціальна підтримка. Також існує проблема планування кар'єри та розв'язання питань зайнятості. Китайські спортсмени досягли відносно хороших результатів в складних умовах тренувального процесу, тому важливо захищати їх права в галузі освіти, медичного обслуговування тощо.

У рамках даного дослідження слід розглянути основні складові організаційної структури фізичної культури та спорту в Китайській Народній Республіці.

Проведений аналіз джерел дозволив виявити основні аспекти фізичної культури та спорту в КНР, які відображають підтримку державних і громадських форм управління^{10 11 12}:

1) Всебічна активна підтримка фізичної культури, а також поєднання громадських і державних справ як основа національних систем виховання у спорті;

2) Підтримка принципу поєднання розвитку традиційних систем психологічної та фізичної підготовки в КНР;

3) Нерозривний зв'язок фізичної культури та спорту з національними та культурними особливостями КНР.

Спортсмени активно беруть участь у багатьох змаганнях (міських, районних, національних). Влада КНР вважає, що вже на міських змаганнях учасники усвідомлюють, що вони представляють своє місто, що виховує у них почуття обов'язку та патріотизму. Китайський комітет веде багаторічну активну боротьбу з допінгом та застосуванням заборонених препаратів. Щорічно всі учасники змагань проходять перевірку. У разі виявлення вживання препаратів із списку заборонених, спортсмен дискваліфікується на два роки та виключається з національної збірної країни. Важливо відзначити, що спортивні організації міста, з якого родом спортсмени, порушивши правила, втрачають матеріальну підтримку.

---

¹⁰ Глоба Г. В. Система фізичного виховання у школах Китаю. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту*. 2012. № 10. С. 16-19.

¹¹ Москаленко Н. В., Яковенко А. В., Сидорчук Т. В. Фізичне виховання школярів у зарубіжних країнах (XX ст. – початок XXI ст.): [монографія]. Дніпро, 2020. 259 с.

¹² Lennartz, K. The elections of the Host Cities for the Olympic Winter Games. An historical overview. *Journal of Olympic History*. vol. 19. 2011. 46-53.

Значним є і те, що в КНР проводяться міжнародні змагання. Це Всесвітні Універсиади, Олімпійські ігри та інші, і китайські спортсмени активно беруть участь у міжнародному спорті. Основною цільовою аудиторією для розвитку зимового спорту в Китайській Народній Республіці стала молодь. З метою залучення молодого покоління китайської нації до участі в житті країни була проведена відповідна робота саме щодо залучення до спортивної, змагальної діяльності. Молоді люди у віці від 23 до 27 років активно займаються зимовими видами спорту.

Під час підготовки спортсменів Китайської Народної Республіки особливе значення приділяється муніципальним школам. Наразі таких середніх навчальних закладів налічується більше 15 тисяч, і значна їх частка фінансується з державного бюджету. В основу концепції підготовки спортсменів покладено також принцип залучення до спорту дітей шкільного віку на різних територіях та місцевостях. Заняття спортом з раннього віку вважається найбільш результативним методом розкриття можливостей спортсмена. Таким чином, це створило передумови для визначення підготовленості дітей до того чи іншого виду спорту вже з самого раннього віку, що лягло в основу відповідної концепції підготовки.

У Китайській Народній Республіці значна увага приділяється державному та партійному контролю над управлінням олімпійської підготовки. Це рада фізичної культури та спорту Китаю, Всекитайська асоціація спорту та Олімпійська рада. Державна підтримка забезпечила успішне здійснення та реалізацію проєктів, спрямованих на створення баз підготовки фізичного виховання та навчання в школах як окремого шкільного предмета. З 2000 року і до сьогодні фізична культура є єдиним шкільним об'єктом викладання та громадського навчання, включаючи нормативні, організаційні та функціональні аспекти на всіх етапах розробки та впровадження: від створення до коригування та удосконалення. Ці заходи сприяли підвищенню рівня розвитку зимового спорту в Китайській Народній Республіці на якісно новий рівень.

Ця стратегія правління здійснюється з 2003 року. Перший проєкт створення громадського спорту був запроваджений на п'ятирічний термін. Ключові завдання цього проєкту включали покращення рівня життя і якості здоров'я нації; підвищення авторитету та зміцнення спортивної конкурентоспроможності на міжнародному рівні; миротворче завдання спорту тощо.

На початку реформ та відкриття «зимові» проєкти розроблялися тільки в районах з відповідними кліматичними умовами, таких як Східний Китай та Сінцзян. В тому ж році були створені дві ковзанки в Хайлунцзяне та Цзиліне, які є відкритими штучними катками,

а потім Ябулі в Хайлунцзяне, гора Чанбайшань в Цзилине та Пекінський університет. Три гірськолижні бази були побудовані¹³.

В результаті вивчення та аналізу змісту державних програм, включаючи ті, що стосуються розвитку зимового спорту в КНР, можна виділити та сформулювати наступні ключові характеристичні ознаки у сфері спорту:

1) Незаперечний зв'язок з життям китайського суспільства, його менталітетом та культурою, які внесли суттєвий внесок у формування системи спорту;

2) Формування класичних концепцій при підготовці спортсменів, включаючи використання передового закордонного досвіду;

3) Активна допомога уряду, включаючи з точки зору нормативно-правової, організаційної та фінансової підтримки спорту.

Слід відзначити, що масштабна діяльність з формування та розвитку фізичної культури та зимового спорту принесла плоди не лише за результатами Китайських ігор, але й за результатами Олімпійських та Азійських зимових ігор, про що свідчать досягнення китайських спортсменів.

31 червня 2015 року Пекін і Чжацзякоу здобули право на проведення Олімпійських зимових ігор у 2022 році. Перед урядом КНР стояло серйозне завдання – залучити до занять зимовими видами спорту максимально можливу кількість населення. Комуністична партія КНР визначила план по залученню до зимових видів спорту 300 млн. осіб.

Олімпійським комітетом КНР було розроблено проекти для впровадження розвитку та популяризації зимових видів спорту:

- «Мільйон підлітків виходять на сніг»,
- «Сонячна зимова фізкультура»,
- «Поширення зимових видів спорту з півночі на південь з розширенням на захід»¹⁴.

Слід відзначити, що лижі та ковзани давно відомі на півночі КНР. В рамках реалізації цих проектів цільовою аудиторією стали всі регіони та провінції Китаю, щоб мешканці цієї країни могли оцінити чари зими та зимового спорту.

Коли Китай отримав право провести Олімпійські зимові ігри, в країні змінилося ставлення до раніше не поширених видів спорту.

---

¹³ Цзин Ван, Бондарь А. С. Організація фізичного виховання дітей та молоді у Китайській Народній Республіці. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2013. № 5 (38). С. 45-48.

¹⁴ Ван Сюе Мань. Особливості організаційно-управлінських основ масової фізичної культури в Китайській Народній Республіці і Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Харків, 2011. 20 с.

Основні зимові види спорту, у яких планується досягнути найбільших успіхів:

1. Ковзанярський спорт та шорт-трек. Ці види спорту вже давно приносять Китаю медалі. Постійно проводиться пошук спортсменів, знаходять нові таланти, і склад збірних змінюється. Щоб удосконалити ці види спорту, бюджет збільшили удвічі, і тепер спортсмени Китаю зможуть більше тренуватися і представляти свою країну за межами КНР.

2. Фігурне катання. Також є далеко не новим видом спорту, але з кожним роком спортсмени намагаються удосконалювати свої навички. Китай давно наймає іноземних кваліфікованих спеціалістів у цій галузі.

3. Лижні види спорту. Китай розвиває лижний спорт наступним чином: будують готелі та оздоровчі центри поруч з горами, щоб популяризувати гірськолижні курорти та спорт. Покращується зв'язок між великими містами та гірськолижними місцями. Основне завдання – зробити лижні види спорту популярними та масовими. У цьому виді спорту будуть залучені іноземні спеціалісти та тренери.

4. Санно-бобслейний спорт. Змагання з бобслею, скелетона та санного спорту відбудуться в Яньцзіне. З боку держави надана потужна фінансова підтримка. Запрошений відомий тренер із Німеччини Мануель Махате повинен був створити команду, яка зможе на рівних боротися за олімпійські нагороди. Попередньо відібрано 150 осіб, у майбутньому були визначені до збірної 10 чоловік і 10 жінок, а також кілька кандидатів на резерв¹⁵.

У листопаді 2018 року в Шанхаї відбулася церемонія відкриття 5-го сезону «Volkswagen Ice and Snow», зимовий спорт вперше став не тільки визначальною рисою півночі Китаю. Це практика просування чотирьох сезонів зимових видів спорту, «південного представництва та розширення на схід», і відіграла позитивну роль у досягненні стратегічної мети «300 млн. людей, залучених до зимового спортивного руху».

Влада Китайської Народної Республіки, Головне управління з фізичної культури і спорту КНР та Олімпійський комітет вважають найважливішим принцип збереження здоров'я та гармонійного розвитку молоді, який складається з двох основних складових:

- 1) Здійснення «загальнонаціональних фізичних стандартів самопочуття, тих, хто займається»;
- 2) Реалізація «принципу діяльності згідно з новим життям міцного молодого покоління».

---

¹⁵ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ: Олімпійська література, 2002, 2004.

Для вирішення цих завдань були розроблені та реалізовані «Програми народного підтримування здоров'я», оскільки, згідно зі Стратегічним планом КНР, їх реалізація сприятиме зміцненню сил і позицій країни, а також стане важливим ознакою подальшого позитивного розвитку та прогресу.

Стан здоров'я нації є основою, базою, що обумовлює успішне формування та розвиток соціалістичної культури КНР. Метою впровадження «Програми народного підтримування самопочуття (2011–2015 рр.)» є зміцнення та укріплення вже отриманих досягнень і сприяння подальшому покращенню якості та тривалості життя китайців.

Основними пріоритетними напрямками Програм є: «Соціальні, культурні, спортивні заходи мають особливу функцію служіння народу. Заходи повинні бути доступними з метою забезпечення занять людей в оптимальний неробочий і позаурочний час. Заняття і супровід повинні бути доступними у святкові дні, в зимові та літні канікули, включаючи навчальні заклади».

«Програма народного підтримування самопочуття (до 2030 року)» передбачає продовження діяльності та зміцнення успіхів по реалізації відповідних заходів, зокрема через заняття зимовими видами спорту^{16 17}.

Незважаючи на те, що представники КНР брали участь у Олімпійських іграх ще у 1932 році (тоді в Іграх взяв участь один легкоатлет Чанг-Чунг Ліу в бігових на 100 та 200 м), результативний дебют спортсменів КНР на Іграх Олімпіад відбувся лише в 1984 р. в Лос-Анджелесі.

Метою влади КНР було продемонструвати досягнення у спорті, і це завдання було виконано – китайські олімпійці виграли в загальній складності 32 медалі. З того часу китайські спортсмени не тільки є постійними учасниками Ігор Олімпіад, а й безумовними лідерами літнього олімпійського спорту. Починаючи з Ігор в Барселоні в 1992 р., представники КНР незмінно входять у трійку сильніших за кількістю здобутих нагород.

На Олімпійських зимових іграх дебют китайських спортсменів відбувся в американському Лейк-Плесіді в 1980 році. 25 атлетів, зокрема 13 чоловіків і 12 жінок, взяли участь у змаганнях з біатлону, гірськолижного та ковзанярського спорту, лижних гонках та фігурному катанні, але не змогли завоювати жодної олімпійської нагороди.

---

¹⁶ Лю Ч. Г., Гао Ц. Організаційні основи реформування системи управління фізичною культурою та спортом у Китаї. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2012. № 1 (29). С. 133-136.

¹⁷ Ху Лифей. Характеристика особливостей функціонування системи фізичної культури та спорту КНР (1995–2011 гг.). *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : збірник наукових праць. № 4 (24), 2013. С. 14-18.

В Сарасво медалі також не були виграні, при цьому участь у зимових Іграх 1984 р. прийняли вже 37 спортсменів (21, 16), і знову у п'яти видах спорту. На наступних Іграх в Калгарі в 1988 р. кількість учасників знизилась до 13-ти (6, 7), а кількість видів спорту до трьох. І знову Ігри не стали результативними – жодної здобули нагороди.

На Зимових Олімпійських іграх 1992 року вперше було виграно одразу три срібні медалі – у ковзанярському спорті (2) та у шорт-треку (1). Причому всі три медалі були здобуті жінками. Загалом на цих Іграх взяли участь 36 китайських спортсменів (16, 20), які змагалися в шести видах спорту: біатлон, гірськолижний та ковзанярський спорт, лижні гонки, фігурне катання та шорт-трек.

На наступних зимових іграх 1994 року (Альбервіль) у китайців було три медалі, на цей раз одна срібна (шорт-трек) та дві бронзові (ковзанярський спорт та фігурне катання), і знову нагороди принесли жінки.

Ще більш успішним для представників КНР стали Ігри 1998 року в Нагано – китайські атлети змогли виграти 8 медалей, зокрема 6 срібних (фрістайл та шорт-трек) та 2 бронзових (фігурне катання та шорт-трек).

Зимові Ігри в Солт-Лейк-Сіті 2002 року стали триумфом для китайських атлетів. Саме на цих Іграх було вперше здобуто дві найвищі олімпійські нагороди в змаганнях з шорт-треку на дистанціях 500 і 1000 м., обидві медалі були виграні жінками.

Завдяки зусиллям комуністичної партії країни та органів керівництва фізичної культури і спорту, КНР досягла великих успіхів у спортивній сфері. З 2002 по 2018 роки спортсмени КНР зуміли виграти в загальній складності 48 медалей на Зимових Олімпійських іграх, що свідчить про підвищення рівня майстерності спортсменів, як наслідок значних заходів, що були впроваджені для розвитку зимових видів спорту в КНР.

Слід зауважити, що зі загальної кількості нагород 13 – золоті, 18 – срібні та 17 – бронзові. Що стосується кількості учасників і видів спорту, то їх динаміка також очевидна. Вже на Іграх в Солт-Лейк-Сіті 67 китайських спортсменів (21, 46) змагалися в семи видах спорту (біатлон, ковзанярський спорт, лижні гонки, фігурне катання, фрістайл, хокей та шорт-трек). А на Іграх в Пхенчхані в 2018 році 86 китайських спортсменів (36, 50) змагалися в дванадцяти видах спорту (біатлон, бобслей, гірськолижний спорт, керлінг, ковзанярський спорт, лижні гонки, стрибки на лижах з трампліна, фігурне катання, фрістайл, хокей та шорт-трек)^{18 19}.

---

¹⁸ Булатов М. М. Енциклопедія олімпійського спорту у запитаннях і відповідях. Київ: Олімпійська література. 2011. 400 с.

¹⁹ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ: Олімпійська література, 2002, 2004.

Аналіз розроблених і впроваджених національних програм дозволив визначити та сформулювати основні стратегічні завдання щодо розвитку зимових видів спорту в Китаї:

1. Підвищення рівня відбору та підготовки спортсменів зі зимових видів спорту. Ці заходи передбачають перегляд системи освіти шляхом включення зимових видів спорту та стимулювання мотивації до занять. Необхідно активно досліджувати передові методи розвитку зимових видів спорту та різні способи підготовки спортивного резерву. Механізм і метод трансформації відбору та підготовки спортсменів забезпечать оптимальний режим тренування для підготовки талантів зі зимових видів спорту.

2. Вдосконалення системи соціального захисту спортсменів зі зимових видів спорту.

Спортсмени, які займаються зимовими видами спорту, представляють особливу групу. Галузь зимових видів спорту характеризується високими інвестиціями, ризиком, тривалим циклом та невизначеністю. Необхідно створити відповідні спортивні системи соціального забезпечення, такі як соціальне страхування, страхування на випадок інвалідності, працевлаштування та соціальне забезпечення, щоб мобілізувати спортивний ентузіазм спортсменів. Потрібно мотивувати та заохочувати молодих людей, які займаються зимовим спортом, привертати все більше талановитих спортсменів та досягати стійкого розвитку зимових видів спорту.

3. Інтеграція зимових видів спорту та масового спорту.

Останні роки швидкий прогрес спорту в Китаї стимулював активний розвиток масових видів спорту. Однак зимові масові види спорту в Китаї все ще значно відстають, оскільки економічний рівень залишається основним фактором, що обмежує розвиток масового зимового спорту. Слід прагнути до реалізації інтеграції зимових видів спорту та масових видів спорту, зокрема, покращити розвиток зимових видів спорту шляхом популяризації зимових масових видів спорту.

Прискорення диверсифікації зимових видів спорту. Ключем до побудови гармонійного спорту є посилення диверсифікації змагальних видів спорту для задоволення зростаючого попиту на різні спортивні культури. Тому необхідно правильно розуміти та аналізувати взаємозв'язок між різними функціями діалектичного руху снігу і льоду, ламати традиційну концепцію єдиного розвитку змагальних видів спорту, яка сформувалася протягом тривалого часу.

Оптимізація системи розвитку зимового спорту. Необхідно оптимальне поєднання наукового планування та стратегічного розвитку, традиційних для країни, а також нових видів спорту, які отримали поширення відносно недавно. Пошук і реалізація оптимальної системи

розвитку зимового спорту дозволить досягти стійкого розвитку і змінити та вдосконалити існуючу базу.

Успішна заявка на проведення Зимових Олімпійських ігор є не тільки втіленням політичної, економічної та культурної потужності Китаю, але й визнанням розвитку зимового спорту, тому Олімпійські ігри виступають як глобальна спортивна платформа. Заявка на проведення Зимових Олімпійських ігор є важливою віхою в історії спорту в Китаї, вона не тільки стимулює економічний розвиток, але й має потужний позитивний вплив на розвиток масового спорту та спорту вищих досягнень. Ігри викликали широкий інтерес мешканців країни та відкрили нові можливості для розвитку зимових видів спорту в КНР.

Реалізація реформ уловила вступ Китайської економіки в швидкий розвиток, а зимові види спорту підвищили рівень конкуренції та масового спорту, спостерігається їх подальша популяризація. Важливим є той факт, що популярність зимового спорту зростає не лише на північних територіях, а поступово розширюється і на інші регіони Китаю, подолюючи географічні обмеження, охоплюючи майже 100 міст і районів. Всі види зимового спорту швидко розвиваються, з'явилися закриті гірськолижні курорти, штучні катки та спортивні споруди. При цьому попит на одяг та спорядження зросли вдвічі.

В зв'язку з постійним розвитком зимових видів спорту, особливо після успіху заявки на Олімпійські зимові ігри в Пекіні, все більше дітей починають займатися такими видами, як хокей з шайбою, фігурне катання, лижні гонки. Кількість молодіжних змагань значно збільшилась, а заняття зимовим спортом стають все популярнішими та поширеними. Важливим є той факт, що після обрання Пекіна столицею Олімпійських зимових ігор, населення Китаю не тільки прагне до спорту вищих досягнень, але й займається зимовим спортом та залучається до зимового спорту як вболівальники²⁰.

Згідно з даними «Білої книги китайської лижної індустрії за 2018 рік», до кінця 2018 року в Китаї нараховувалося 742 гірськолижних курорти, розподілені по 28 провінціях, автономних районах і муніципалітетах по всій країні. У минулому році загальна кількість китайських лижників становила 21,13 млн., що значно більше у порівнянні з 2017 роком (17,5 млн.). За статистичними показниками, популярність зимових видів спорту в 2019 році в Китаї значно зросла, кількість займаються досягло 270 мільйонів людей, що становить 24% від загальної чисельності населення, що близько до початкової цілі «300 мільйонів людей, займаються зимовими видами спорту».

---

²⁰ Lennartz, K. The elections of the Host Cities for the Olympic Winter Games. An historical overview. *Journal of Olympic History*. vol. 19. 2011. 46-53.

18 липня 2018 року Виконавчий комітет Міжнародного олімпійського комітету (МОК) затвердив включення семи нових дисциплін в програму Олімпійських зимових ігор 2022 року в Пекіні, повідомляється на офіційному сайті МОК.

Додані до списку дисципліни на зимових Іграх в Пекіні у 2022 році налічують:

- 1) Бобслей – одиночні змагання серед жінок.
- 2) Стрибки на лижах з трампліна – змагання серед змішаних команд.
- 3) Сноуборд-кросс – змагання серед змішаних команд.
- 4) Фрістайл – змагання серед змішаних команд у лижній акробатиці.
- 5) Міжнародний бігејр – змагання серед змішаних команд учасників чоловіків та жінок.
- 6) Шорт-трек – змішана естафета.

Таким чином, на зимових Іграх в Пекіні в 2022 році буде найбільше представництво спортсменок і жіночих змагань в історії Олімпійських зимових ігор.

Квоти для спортсменів-жінок збільшилися з 41% до 45,44%. Зазначається, що вперше гендерний баланс на зимових Іграх буде досягнуто у скелетоні, ковзанярському спорті, гірськолижному спорті, лижних гонках, фрістайлі, сноуборді.

Загальна кількість спортсменів зменшилась на 41 і складає 2892 спортсмена. Готовність Китаю до проведення Олімпійських зимових ігор 2022 року в Пекіні на високому рівні заявив глава КНР Сі Цзіньпін під час зустрічі з президентом Міжнародного олімпійського комітету (МОК) Томасом Бахом в Тяньцзині у серпні 2017 року.

За словами агентства Сінхуа Сі Цзіньпін сказав, що: «... КНР повністю виконає зобов'язання, які вона взяла на себе під час заявочної кампанії, і зобов'язується провести Олімпійські зимові ігри, які пройдуть на найвищому рівні...».

Глава КНР також відзначив, що: «... Олімпіада сприятиме розвитку не лише професійного, а й масового спорту в країні».

В рамках підготовки та організації Олімпійських зимових ігор 2022 року в Пекіні були розроблені для подальшої реалізації проекти, найменування та описання яких наведено нижче. Активна робота зі створення олімпійської інфраструктури розпочалася за п'ять років до проведення зимових Ігор 2022 року. У 2017 році в Пекіні розгорнулася масштабна будівельна діяльність, і більшість об'єктів було заплановано здати в експлуатацію у вересні 2019 року. Повна готовність всіх інфраструктурних об'єктів запланована на липень 2021 року – за півроку до початку Ігор.

Серед унікальних об'єктів – диво інженерної думки півкілометровий міст, який пройде над рікою Гуйхе і з'єднає міста Пекін і Чжанцзякоу – в них будуть проведені основні олімпійські баталії. Офіційна назва моста – «Саньшань», що перекладається як «Три гори».

Проект моста в рамках підготовки до Олімпійських зимових ігор в Китаї запропонувала архітектурна студія Penda, що базується в Пекіні та Відні.

Унікальні досягнення та інженерні рекорди заплановані і на перед-олімпійський період – до відкриття зимових Ігор заплановано здати в експлуатацію залізничну станцію «Бадалін». Вона знаходиться під Великою китайською стіною і стане частиною олімпійської високошвидкісної магістралі, яка з'єднає міста – організатори Ігор-2022 Пекін Чжанцзякоу.

Ще один оригінальний проект, який є не лише частиною інфраструктури зимових ігор, а й відіграє суттєву роль у довгостроковому розвитку регіону, планується реалізувати в Чжанцзякоу, де розташовані сніжні траси.

Коли стало відомо про обрання нової столиці Ігор 2022 року, в Чжанцзякоу була створена перша в КНР зона освоєння відновлюваних джерел енергії.

Вже сьогодні потужність побудованих альтернативних електростанцій становить до 8 ГВт. У післяолімпійський період, а саме, у 2030 році, потужність станцій буде збільшена до 50 ГВт.

Енергетична потреба міста не досягає показника 2 ГВт. Таким чином, отриману надлишкову електроенергію можна буде перерозподілити в інші регіони.

Підготовка Пекіна до Ігор 2022 року здійснюється відповідно до «Плану муніципального розвитку до 2020 року».

Важливою проблемою, яка потребує невідкладного вирішення, є перенаселеність мегаполіса. У 2018 році населення Пекіна складало близько 21 млн. людей.

Це призвело до серйозних ускладнень, пов'язаних як з екологічними проблемами (смог, задуха, висока вологість і т. д.), так і з транспортною інфраструктурою, зокрема постійними дорожніми заторами, а також з гострою нестачею питної води.

У рамках вирішення проблем транспортної інфраструктури була розроблена програма, спрямована на збільшення громадського транспорту.

Одним з важливих завдань також була доступність метро, а також вело-інфраструктури.

З концепцією «радісного Рандеву на чистому льоді та снігу» Пекін 2022 буде ґрунтуватися на спадщині пам'ятних літніх Ігор в Пекіні 2008 року і розраховує втягнути мільйони людей у заняття зимовими

видами спорту. 109 різних змагань за семи олімпійськими зимовими видами спорту відбудуться у трьох зонах змагань Центрального Пекіна, Яньцина і Чжанцзякоу.

Три зони змагань представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Змагальна інфраструктура XXIV Олімпійських зимових ігор
в Пекіні 2022 року**

Місце	Вид змагань	Види спорту
Пекін	на льоду	керлінг, ковзанярський спорт, хокей на льоду, фігурне катання на ковзанах, шорт-трек
	на снігу	сноубордінг, бігејр, фрістайл, лижні гонки
Яньцин	на снігу	гірськолижний спорт, бобслей, скелетон, санний спорт
Чжанцзякоу	на снігу	сноубордінг, фрістайл, лижні гонки, стрибки з трампліну, біатлон

Пекін прийматиме всі льодові змагання (керлінг, ковзанярський спорт, хокей на льоду та фігурне катання на коньках, шорт-трек) і чотири сніжні змагання (сноубордінг, бігејр, фрістайл, лижні гонки), повністю використовуючи спадщину Пекіна 2008 року в олімпійському дусі 2020 року.

Яньцин, передмістя Пекіна (80 км на північний захід), прийматиме спортсменів для змагань з гірськолижного спорту, бобслею, скелетону та санного спорту.

Чжанцзякоу, розташований далі на північний захід у сусідній провінції Хебей, буде проводити інші сніжні змагання (сноубордінг, фрістайл, лижні гонки, стрибки з трампліна, скіатлон та біатлон) в районі Чонлі, популярному гірськолижному курорті.

Високошвидкісна залізниця Пекін-Чжанцзякоу буде завершена до кінця 2019 року. Вона скоротить час у дорозі від Пекіна до Яньцина до 20 хвилин, а від Пекіна до Чжанцзякоу – до 50 хвилин.

Додавання семи нових видів змагань (бобслей – одиночні змагання серед жінок; стрибки на лижах з трампліна – змагання серед змішаних команд; сноуборд-кросс – змагання серед змішаних команд; фрістайл – змагання серед змішаних команд у лижній акробатиці; чоловічі і жіночі змагання по бігејру; шорт-трек – змішана естафета) у спортивну програму Пекіна 2022 року призведе до того, що Ігри в Пекіні стануть найбільш збалансованими за гендерним ознакою Олімпійськими

зимовими іграми, з найбільшою кількістю спортсменок (45,44 відсотка), ніж на будь-яких попередніх Іграх²¹.

Невикористані залишилися 6 пропозицій федерації санного спорту – жіноча двійка, змагання за спринт у чоловіків, жінок і в парах, а також чоловічий і жіночий натурбан. На Іграх також не буде представлений турнір з синхронного фігурного катання – коли на льоду одночасно знаходиться від 8 до 20 осіб, і командних змагань в бобслеї.

Під назвою «Зимова мрія» емблема Олімпійських зимових ігор в Пекіні 2022 року була спільно представлена віце-прем'єром Чжан Гаолі, віце-президентом МОК Юй Зайцином і Чжан Хун.

Емблеми, розроблені художником Лінь Цунчженем, поєднують у собі традиційні та сучасні елементи китайської культури, а також особливості, що втілюють життєву силу зимових видів спорту.

Інспірована китайським ієрогліфом «Зима», стилізована емблема нагадує фігуристку та лижницю. Пливучий стрічкоподібний мотив між ними символізує гори, олімпійські об'єкти, лижні траси та ковзанки. Він також вказує на те, що ігри збіглися з Китайським Новим роком.

Використання синього кольору в емблемі символізує майбутнє та чистоту льоду та снігу, червоний і жовтий – кольори національного прапора Китаю – символізують молодість та життєву силу.

Президент МОК Томас Бах характеризував презентацію як переломну як для Китаю, так і для всього олімпійського руху: «...емблема-символ прагнень та мрії. Вона створить трепетне очікування в Китаї та по всьому світу для нашої спільної мети – видатних Олімпійських зимових ігор в Пекіні 2022 року».

Президент МОК відзначив, що емблема відображає «...загальний образ зимових Ігор для людей по всьому світу з метою їх об'єднання. Вона, безперечно, важлива для Пекіна 2022, демонструючи світу найкраще в Китаї, унікальне поєднання новацій та стародавніх традицій. І, звичайно, приносить радість зимовим видам спорту новому поколінню в Китаї та за його межами»²².

Тоді ж була представлена офіційна емблема Паралімпійських зимових ігор в Пекіні 2022 року «Літайте високо». Використовуючи китайську каліграфію, емблема включає в себе ієрогліф «Політ», символізуючи образ спортсмена у інвалідному візку, що прагне до фінішу та перемоги. Паралельно з традиціями китайської культури, вона втілює дух паралімпійців та їх прагнення до спортивного вдосконалення.

---

²¹ Платонов В. М. Енциклопедія олімпійського спорту України. Київ : Олімпійська література. 2005. 464 с.

²² Horne, J., Whannel G. Understanding the Olympics. *R-Routedge*, London and New-York. 2012. 239 p.

Творець емблеми Лінь Цунчжен також є співавтором емблеми літніх Юнацьких Олімпійських ігор в Нанкіне 2014. Її дизайн був обраний з 4506 ескізів з усього світу.

Китайський Олімпійський комітет (КОК) відкрив новий офіс у Лозанні, Швейцарія. Президент МОК Томас Бах, віце-президент МОК Зайцин та президент КОК Гоу Чжунвень офіційно відкрили офіс разом з Лі Лінгвеем, членом МОК та віце-президентом КОК.

Президент МОК, Томас Бах, підкреслив: «Підготовка до Олімпійських зимових ігор буде ще успішнішою з відкриттям офісу. Ви створили можливість щоденно спілкуватися безпосередньо з МОК та з багатьма міжнародними федераціями, які базуються тут».

Президент Китайського Олімпійського комітету, Гоу Чжунвень, відзначив: «Створення офісу зміцнить тісні стосунки з МОК і призведе до поліпшення співпраці з місцевими міжнародними федераціями, сприяючи розвитку китайського спорту на міжнародному рівні».

Лозанна вже є «домом» для понад 40 міжнародних федерацій та спортивних організацій, і це також допоможе КОК установити ще тісніші зв'язки.

Зимові ігри продемонструють спадщину Ігор XXIX Олімпіади в Пекіні 2008 року. Більшість льодових видів спорту в Пекіні проводяться на переобладнаних майданчиках, спочатку побудованих для літніх Ігор²³.

В рамках місії щодо створення олімпійської спадщини, пов'язаної із спортом, економікою, довкіллям, міським розвитком та багатьма іншими аспектами, Оргкомітет «Пекін-2022» створив координаційний комітет зі спадщини. Структура управління визначає, хто з «Пекін-2022» та його заінтересованих сторін відповідає за реалізацію кожного проекту спадщини до, під час проведення Ігор та після них. Комітет зі спадщини виконує функції керівного органу з цих проектів, проводячи огляд внутрішніх і зовнішніх зусиль, пов'язаних із Пекіном 2022 року.

До його складу увійшли представники провідних організацій, таких як Генеральна адміністрація спорту Китаю, Китайська федерація інвалідів та Пекінська асоціація олімпійського розвитку міста, а також відповідні міністерства та урядові департаменти муніципалітета Пекіна, провінції Хебеї та міста Чжанцзякоу.

Наслідки літніх Ігор 2008 року в Пекіні – як у конкурентному та рекреаційному спорті, так і в культурі та розвагах – чітко прослідковуються, це як об'єкти олімпійського парку, так і реконструйовані зони навколо багатофункціонального центру Wukesong. Ці майданчики знову будуть використовуватися для проведення зимових Ігор 2022 року.

---

²³ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ: Олімпійська література, 2002, 2004.

Олімпійський спортивний центр Шеньяна, комплекс, в якому знаходиться унікальний стадіон, побудований для проведення футбольного турніру на Іграх XXIX Олімпіади. Крім стадіону на 60 000 глядачів, комплекс включає тренажерний зал на 10000 місць, плавальний центр на 4000 місць і тенісний центр на 4000 місць. Він використовується як тренувальний комплекс для числа китайських спортсменів і команд.

Олімпійська траса для бобслею, санного спорту і скелетона будуватиметься в гірському районі Сяохайтуо в Яньцині, розташованому в 74 км на північний захід від китайської столиці. Траса буде прилягати до схилів, де будуть змагання з гірськолижного спорту, а на території буде зведена олімпійська селище.

Лижна траса в Національному центрі ковзання проходить по схилах гори, охоплюючи площу 125 937 м² з вертикальним падінням 127 м. Траса довжиною 1,9 км містить 16 поворотів. Після Ігор-2022 в Пекіні центр стане тренувальним об'єктом для збірних команд Китаю та міжнародних змагань.

Учебний центр Шеньяна знаходиться зовсім поруч з новими об'єктами, що будуються в даний час в Яньцині. В скелетоні, санному спорті та бобслі Китай планує зайняти лідируючі позиції у світі.

Олімпійська спадщина продовжить жити і на Національному стадіоні Китаю – «Пташиному гнізді» – «щасливий сезон льоду та снігу» бачило велику кількість людей. Стадіон відвідало більше 200 тисяч людей всіх вікових груп.

Національний стадіон у китайській столиці приймав легку атлетику і футбол на літніх Іграх в Пекіні. Там пройнуть церемонії відкриття і закриття Зимових ігор 2022 року. З моменту відкриття в 2009 році стадіон залучив більше 2,1 мільйона відвідувачів.

Тут розміщений сноуборд-парк, сцена для виступів та вікторин з питаннями про Пекін 2022 року для дітей, а також майданчики для ігор. З метою моніторингу рівня та якості спортивної інфраструктури, а також рівня майстерності китайських спортсменів в Пекіні, Яньцині та Чжанцзякоу протягом зими проводяться великі міжнародні змагання.

Зокрема, в квітні 2019 року на хокейному стадіоні проведені групові турніри чемпіонату світу з хокею з шайбою серед жінок.

В лютому 2020 року в Національному центрі лижного спорту в Яньцині пройшли змагання Кубка світу з лижного спорту²⁴.

Серія міжнародних заходів високого рівня грають ключову роль у накопиченні досвіду в різних галузях, навчанні талановитих команд та перевірці результатів підготовки.

---

²⁴ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ: Олімпійська література, 2002, 2004.

Розроблений «План дій Олімпійських зимових ігор та волонтерської служби в Пекіні 2022 року». На Олімпійських зимових іграх в Пекіні буде створено п'ять волонтерських проектів.

Отже, в рамках підготовки до XXIV Олімпійських зимових ігор 2022 року створена унікальна інфраструктура, багато об'єктів якої вже частково реалізовано. Це енергетичні об'єкти, транспортна інфраструктура, спортивні об'єкти, культурно-освітні та виховні об'єкти, готельна інфраструктура та багато іншого, що в багатьох випадках сприяє новій якості життя населення Китаю та його залученню до зимових видів спорту.

2. Аналіз результатів спортсменів Китайської Народної Республіки на Олімпійських зимових іграх

У цьому підрозділі розглянуто основні показники та результати виступів збірної команди Китайської Народної Республіки на Олімпійські зимові ігри з 1980 по 2018 рр.

На Олімпійських зимових іграх вперше китайські спортсмени взяли участь у 1980 році у американському місті Лейк-Плесід у складі 25 осіб, з них тринадцять чоловік та дванадцять жінок. Китайські спортсмени брали участь у 19 видах спортивної програми. Однак китайцям не вдалося завоювати медалей на зимових іграх 1980 року. На Іграх у Сараєво 1984 року китайська команда налічувала 37 спортсменів, які також не змогли здобути жодної медалі.

На Олімпійських зимових іграх 1988 року у канадському місті Калгарі в команді китайських спортсменів було всього 13 осіб. Зниження цього показника пов'язано, перш за все, з фінансовими труднощами, спричиненими економічною кризою, виниклою внаслідок введення в Китаї реформ щодо переходу до ринкової економіки. Виступ китайських спортсменів на зимових іграх 1988 року також був безрезультатним.

На Олімпійських зимових іграх 1992 року у французькому Альбервілю китайська команда, складена з 36 спортсменів (16 чоловік і 20 жінок), брала участь у шести видах спорту і змогла завоювати перші олімпійські нагороди. Дві срібні медалі були виграні в ковзанярському спорті, одна срібна нагорода – у шорт-треку. Усі три медалі були здобуті жінками (Ї Кіобо – ковзанярський спорт, дистанції 500 і 1000 м; Лі Ян – шорт-трек, дистанція 500 м).

На Олімпійських зимових іграх 1994 року в норвезькому Ліллегхаммері китайська збірна команда представляла 25 спортсменів, які брали участь у п'яти видах спорту і здобули три олімпійські нагороди – срібну медаль у шорт-треку, бронзові в ковзанярському спорті та фігурному катанні, причому всі медалі знову дісталися жінкам.

На зимових іграх 1998 року у Нагано в складі китайської команди взяли участь 58 спортсменів, з них 15 чоловік і 43 жінки, які брали участь у семи видах спорту і виграли 8 медалей – 6 срібних і 2 бронзові. Більшість нагород було здобуто в шорт-треку, срібна медаль у фрістайлі, бронзова – у фігурному катанні. 5 з 8 медалей належали жінкам, 2 – чоловікам, а одну срібну медаль виграли в змаганнях зі спортивних пар у фігурному катанні.

На Олімпійських зимових іграх 2002 року в Солт-Лейк-Сіті олімпійська збірна команда налічувала 67 спортсменів – 21 чоловік і 46 жінок. По підсумках цих ігор спортсмени Китаю вперше завоювали золоті медалі у шорт-треку, всього було виграно 8 нагород, 2 золоті, 2 срібних і 4 бронзові, більшість з яких (7) у шорт-треку. 5 медалей дісталось жінкам, 2 – чоловікам, а одну срібну медаль виграно в змаганнях спортивних пар у фігурному катанні.

На зимових іграх 2006 року у Турині команду Китайської Народної Республіки представляли 73 спортсмени (35 чоловіків і 38 жінок), які брали участь у дев'яти видах спорту. По підсумках цих змагань китайські спортсмени змогли виграти 11 олімпійських медалей, з них 2 золоті (у шорт-треку і фрістайлі), 4 срібні та 5 бронзових нагород. Майже половину (5) медалей виграно в шорт-треку, 7 олімпійських нагород було здобуто китайськими жінками у шорт-треку, ковзанярському спорті та фрістайлі, дві – чоловіками у шорт-треку та фрістайлі, і дві – спортивними парами у фігурному катанні.

На Олімпійських зимових іграх 2010 року у Ванкувері олімпійська збірна команда складалася з 85 спортсменів (30 чоловік, 55 жінок), які брали участь у десяти видах спорту із 15, що входили до олімпійської програми Ігор. Ванкуверські зимові ігри стали найуспішнішими для представників Китаю, і підсумком змагань стали п'ять золотих медалей, дві срібні і чотири бронзові нагороди. Чотири олімпійські перемоги з п'яти були досягнуті в шорт-треку. Ще одна золота медаль отримана у змаганнях спортивних пар у фігурному катанні. Також медалі були здобуті у жіночому керлінгу (бронза), ковзанярському спорті і фрістайлі. Всього з одинадцяти медалей стали володарками жінки.

Для участі в Олімпійських зимових іграх 2014 року у Сочі була відправлена команда з 66 спортсменів (29 чоловік, 37 жінок), яка змагалася за медалі у дев'яти видах спорту з 15, що входили до олімпійської програми Ігор. По підсумках сочинських зимових ігор китайські спортсмени отримали дев'ять медалей у трьох видах спорту – шорт-треку (6 медалей), фрістайлі (2 медалі) і ковзанярському спорті (1 медаль). Усі три золоті медалі принесли жінки, дві нагороди у шорт-треку і одну у ковзанярському спорті. З усіх дев'яти нагород 5 було досягнуто жінками.

На Олімпійських зимових іграх 2018 року у Пхьончхане олімпійська команда Китаю складалася з 86 спортсменів (36 чоловік, 50 жінок), які брали участь у змаганнях за 12 видами спорту з 15, що входили до олімпійської програми. Підсумком зимових ігор 2018 року стали 9 медалей для Китаю (1 золота, 6 срібних і 2 бронзові медалі). Чотири медалі здобули у шорт-треку та фрістайлі, по одній в ковзанярському спорті, сноуборді і фігурному катанні. З дев'яти нагород 4 отримали жінки, 4 – чоловіки, а одна була здобута спортивною парою в фігурному катанні^{25 26}.

У таблиці 2 представлені основні кількісні показники участі збірних команд КНР на Олімпійських зимових іграх у період з 1980 по 2018 р. Кількість китайських спортсменів на Олімпійських зимових іграх виросло майже у 3,5 рази. На XIII Олімпійських зимових іграх 1980 р. Лейк-Плесіде взяли участь 25 китайських спортсменів, то на Іграх у Пхьончхані у 2018 р. їх налічувалося вже 86. Причому кількість жінок, що входять до складу збірної команди КНР, за винятком зимових Ігор 1980 та 1984 р., перевищує кількість чоловіків. Зокрема, на зимових Іграх у Нагано 1998 р. до складу збірної команди КНР було включено майже втричі більше жінок, ніж чоловіків (43 жінки, всього 67 учасників), що свідчить про успішний розвиток зимового олімпійського спорту серед жінок.

Таблиця 2

**Кількісні показники участі збірних команд КНР
на Олімпійські зимові ігри в період з 1980 по 2018 рр.**

Номер, рік та місце проведення Олімпійських зимових ігор	Кількість учасників				Кількість	
	всього	КНР	чолов.	жінки	видів спорту	дисциплін
XIII, 1980, Лейк-Плесід	1072	25	13	12	5	19
XIV, 1984, Сараєво	1273	37	21	16	5	26
XV, 1988, Калгарі	1425	13	6	7	3	13
XVI, 1992, Альбервіль	1801	36	16	20	6	32
XVII, 1994, Ліллекхаммер	1738	25	7	18	5	17
XVIII, 1998, Нагано	2180	5	15	43	7	29
XIX, 2002, Солт-Лейк-Сіті	2399	67	21	46	7	38
XX, 2006, Турін	2494	73	35	38	9	51

²⁵ Булатов М. М. Енциклопедія олімпійського спорту у запитаннях і відповідях. Київ : Олімпійська література. 2011. 400 с.

²⁶ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ : Олімпійська література, 2002, 2004.

Продовження таблиці 2

XXI, 2010, Ванкувер	2536	85	30	55	10	44
XXII, 2014, Сочі	2876	66	29	37	9	45
XXIII, 2018, Пхьончхан	2952	86	36	50	12	52

Як вище зазначено, зниження кількості спортсменів КНР на зимових іграх у Калгарі 1988 році було обумовлене, передусім, кризою, пов'язаною з впровадженням економічних та політичних реформ. Зниження цього показника у 2014 році пов'язано, передусім, з економічною збитком майже в 850 мільйонів доларів, завданім китайській економіці, причиною якого став, зокрема, тайфун Хаян, що стався наприкінці 2013 року.

Крім зимових ігор у Калгарі 1988 року та ігор у Сочі 2014 році, загалом спостерігається стабільно позитивна динаміка показника кількості спортсменів КНР на зимових іграх за досліджуваний період. Найбільше кількість китайських спортсменів (86 осіб) було представлено на XXIII Олімпійських зимових іграх 2018 року у Пхьончхані.

Кількість видів спорту, в яких беруть участь китайські спортсмени, постійно зростає.

На зимових Іграх 1980 року представники КНР брали участь в п'яти видах спорту з 10, включених до спортивної програми. А на Іграх 2018 року китайські спортсмени вже брали участь у 12 видах спорту з 15. Зростання цього показника становить 2,4 раза. Кількість дисциплін та вправ, в яких китайські спортсмени боролися за медалі у досліджуваній період, зросла в 2,7 рази, з 19 до 52, причому переважно за рахунок розширення представництва у жіночій олімпійській програмі.

В загальному спостерігається стабільна позитивна динаміка показників кількості видів спорту, дисциплін та вправ, в яких беруть участь китайські представники на Олімпійських зимових іграх. Найвищих значень ці показники досягають на XXIII Олімпійських зимових іграх 2018 року в Пхьончхані.

Дані, представлені у таблиці 3, наглядно свідчать про стабільне підвищення рейтингу китайських спортсменів за кількістю здобутих нагород за підсумками Олімпійських зимових ігор, починаючи з 1992 року [23].

Свої перші золоті олімпійські нагороди китайські спортсмени виграли в 2002 році на Олімпійських зимових іграх у Солт-Лейк-Сіті. Виступаючи в змаганнях зі шорт-треку, китаянка Ян Ян стала дворазовою олімпійською чемпіонкою на дистанціях 500 і 1000 метрів.

Таблиця 3

**Підсумки виступу спортсменів КНР
на Олімпійських зимових іграх (1980–2018 рр.)**

Номер, рік та місце проведення Олімпійських зимових ігор	Кількість видів спорту		Кількість здобутих медалей				Місце по кількості здобутих нагород
	всього	КНР	всього	золото	срібло	бронза	
XIII, 1980, Лейк-Плесид	10	5	0	0	0	0	-
XIV, 1984, Сарасво	10	5	0	0	0	0	-
XV, 1988, Калгарі	10	3	0	0	0	0	-
XVI, 1992, Альбервіль	12	6	3	0	3	0	14
XVII, 1994, Ліллекхаммер	12	5	3	0	1	2	14
XVIII, 1998, Нагано	14	7	8	0	6	2	11
XIX, 2002, Солт-Лейк-Сіті	15	7	8	2	2	4	11
XX, 2006, Турін	15	9	11	2	4	5	9
XXI, 2010, Ванкувер	15	10	11	5	2	4	8
XXII, 2014, Сочі	15	9	9	3	4	2	11
XXIII, 2018, Пхьончхан	15	12	9	1	6	2	16
Разом медалей:			62	13	28	21	

Через 8 років, на зимових іграх у Ванкувері 2010 року, китайська збірна команда завоювала 11 олімпійських медалей, зокрема п'ять золотих, дві срібних і чотири бронзових нагороди, посівши восьме місце серед країн-учасниць за кількістю нагород, що стало найкращим результатом за всю історію участі КНР у зимових іграх.

На XXIII Олімпійських зимових іграх 2018 року в Пхьончхані китайські спортсмени отримали таку саму кількість медалей, як і на попередніх зимових іграх в Сочі 2014 році (9 нагород різного звання), проте зуміли виграти лише одну золоту медаль, що призвело до зниження їх місця у загальному рейтингу з 11-го на 16-е місце.

Загалом за кількістю нагород китайські спортсмени демонструють стабільну позитивну динаміку, починаючи зі зимових ігор 1992 року, у яких вперше китайські представники зуміли виграти 3 олімпійських нагороди.

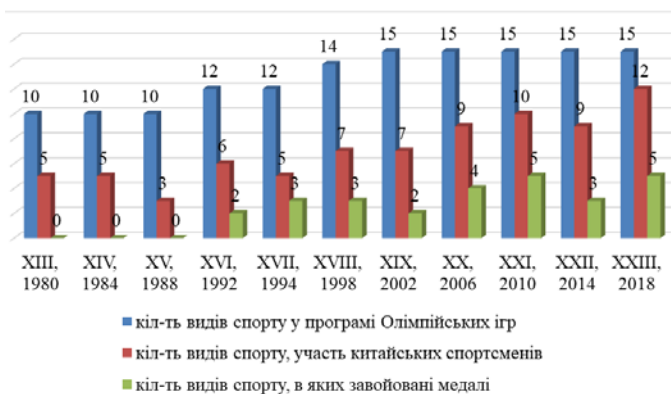
На Іграх в Нагано 1998 року та Солт-Лейк-Сіті 2002 року спортсмени Китайської Народної Республіки мали вже вісім олімпійських медалей, на Іграх 2006 та 2010 років по одинадцять золотих медалей, а на

підсумкових іграх 2014 та 2018 років спостерігалось незначне зниження результатів по кількості завоюваних медалей (по 9).

За участі в 11 зимових Олімпійських іграх китайські спортсмени двічі потрапляли до десятки найкращих команд за кількістю нагород на зимових іграх в Турині 2006 року та Ванкувері 2010 року, тобто у 18,2% випадків від загальної кількості участі спортсменів Китаю на зимових іграх. За кількістю нагород ці зимові ігри стали найбільш успішними для китайських спортсменів.

На п'яти зимових іграх (45,5%) команда Китаю потрапляла до двадцятки найкращих олімпійських збірних команд ²⁷.

Дані, представлені на рисунку 1, наглядно демонструють загалом стабільну позитивну динаміку кількості видів спорту в програмі зимових ігор, в яких брали участь спортсмени з Китаю, а також кількості видів спорту, в яких китайські представники здобували медалі після олімпійських змагань.

Рис. 1. Результати виступу китайських спортсменів на Олімпійських зимових іграх 1980-2018 років. (за видами спорту)

На зимових іграх 1980 року китайські учасники боролися за олімпійські нагороди в п'яти видів спорту з десяти можливих, не зумівши виграти жодної медалі. На зимових іграх 1992 року представники КНР змагалися за нагороди уже в 6 з 12 видів спорту, зумівши завоювати медалі в двох видів олімпійської програми. На зимових іграх 2018 року китайці боролися за олімпійські медалі уже в 12 з 15 видів спорту, зумівши досягти успіху в п'яти видів спорту.

²⁷ Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ: Олімпійська література, 2002, 2004.

Проте, при значному розширенні представництва китайських спортсменів у спортивній програмі зимових ігор, результативними для них ставало участь у обмеженій кількості видів спорту.

У таблиці 4 представлені види спорту, участь в яких на Олімпійських зимових іграх була найбільш успішною для представників КНР. За результатами, представленими у таблиці та на рисунку, можна зробити висновок, що китайські спортсмени протягом всієї своєї історії участі в зимових олімпійських іграх отримували медалі в шести видах спорту: шорт-трек, фрістайл, ковзанярський спорт, фігурне катання, керлінг і сноуборд.

Таблиця 4

**Види спорту, в яких спортсмени КНР здобули медалі
на Олімпійських зимових іграх (1980–2014)**

Вид спорту	Всього	Золото	Срібло	Бронза
Шорт-трек	33	10	15	8
Фрістайл	11	1	6	4
Ковзанярський спорт	8	1	3	4
Фігурне катання	8	1	3	4
Керлінг	1	0	0	1
Сноуборд	1	0	1	0
Разом:	62	13	28	21

За підсумками участі в зимових іграх було виграно 62 медалі різного достоїнства, більшу половину з яких 33 – принесли учасники змагань зі шорт-треку, який є найпопулярнішим видом спорту для Китаю. Зокрема, отримали 10 золотих олімпійських медалей, 15 срібних та 8 бронзових.

Спортсмени з Китаю вибороли 11 олімпійських медалей у фрістайлі, з них 1 золота, 6 срібних і 4 бронзові. Подібні результати показали китайські представники і у змаганнях з ковзанярського спорту і фігурного катання. Китайські фігуристи здобули по 8 нагород, серед яких є одна золота, три срібних та чотири бронзові олімпійські медалі²⁸.

Підкреслюється, що переважна більшість медалей (Рис. 2) у всій історії участі китайських спортсменів на зимових Олімпійських іграх припадає на жіночу частину збірної команди КНР – 40, що становить 64,5% від загальної кількості нагород, у чоловіків 16 олімпійських медалей, або 25,8%, 6 медалей або 9,7% – у спортивних пар у змаганнях з фігурного катання.

²⁸ Платонов В. М. Енциклопедія олімпійського спорту України. Київ: Олімпійська література. 2005. 464 с.

Рис. 2. Гендерний розподіл завойованих китайськими спортсменами олімпійських медалей на зимових Іграх 1980–2014 років

Широке представництво жінок у олімпійській збірній команді КНР свідчить про більш успішний та ефективний розвиток жіночого зимового олімпійського спорту порівняно з чоловічим, хоча в даний час ця тенденція поступово вирівнюється. Заходи, які були прийняті урядом, стали основою для розвитку зимових видів спорту і вплинули на результати виступів китайських спортсменів на Олімпійських зимових іграх. Є помітні успіхи у розвитку шорт-треку, спостерігається стабільна позитивна динаміка у розвитку фрістайлу, ковзанярського спорту, фігурного катання, керлінгу і сноуборду. У КНР створено базу для розвитку інших видів зимового спорту, в яких наразі залишається відставання від світових лідерів олімпійського зимового спорту.

ВИСНОВКИ

З використанням системного аналізу наукової літератури визначено, що успішна заявка КНР на проведення Олімпійських зимових ігор є не тільки втіленням політичних, економічних і культурних досягнень країни, але й всесвітнім визнанням розвитку зимового спорту в Китаї. Ця заявка стала важливою подією в історії спорту в Китаї, потужним стимулом економічного прогресу, розвитку масового спорту та спорту вищих досягнень.

Встановлено, що вибір Пекіна столицею XXIV Олімпійських зимових ігор сприяв подальшому всебічному розвитку та інтеграції ресурсів в зимовий спорт, що стало стимулом для розвитку зимових видів спорту в КНР. Проаналізовано, що популярність зимового спорту

зростає не тільки на північних територіях, але і в інших регіонах Китаю, проникаючи в усі провінції, міста та райони. Усі види зимового спорту швидко розвиваються, з'явилися закриті гірськолижні курорти, штучні гірськолижні комплекси, ковзанки, спортивні споруди, а попит на спортивне обладнання, інвентар, одяг та спорядження подвоївся.

Досліджено ефективність державних заходів, що спрямовано на розвиток зимового спорту в Китайській Народній Республіці в контексті підготовки до XXIV Зимових Олімпійських ігор 2022 року і визначено, що з впровадженням державних програм та реформ значно збільшилась кількість дітей, які почали займатися в секціях з хокею з шайбою, фігурним катанням, лижними гонками та іншими видами спорту. Кількість молодіжних змагань значно зросла, а заняття зимовим спортом набувають все більшої популярності і поширення. Після вибору Пекіна столицею Олімпійських зимових ігор, Китай не лише прагне до спорту вищих досягнень, але й активно розвиває зимовий спорт як дозвілля населення різних вікових груп з долученням у цей процес мільйонів прихильників. Заходи, які були прийняті урядом, стали основою для розвитку зимових видів спорту і вплинули на результати виступів китайських спортсменів на Олімпійських зимових іграх. Успіхи в розвитку шорт-треку, спостерігається стабільна позитивна динаміка в розвитку фрістайлу, ковзанярського спорту, фігурного катання, керлінгу, сноуборда тощо.

За допомогою хронологічного методу розглянуто історію розвитку зимових видів спорту та участі КНР у зимових Олімпійських іграх у хронологічній послідовності. Проаналізовано участь збірних команд КНР на Олімпійських зимових іграх у період з 1980 по 2018 р. Встановлено, що кількість китайських спортсменів на Олімпійських зимових іграх збільшилась майже у 3,5 рази, що свідчить про успішний розвиток зимового олімпійського спорту. Визначено, що кількість видів спорту, в яких беруть участь китайські спортсмени, постійно зростає і загалом спостерігається стабільна позитивна динаміка показників кількості видів спорту, дисциплін та вправ, в яких беруть участь китайські представники на Олімпійських зимових іграх. Найвищих значень ці показники досягли на XXIII Олімпійських зимових іграх 2018 року в Пхьончхані.

АНОТАЦІЯ

Олімпійські ігри грають важливу роль у просуванні та пропаганді ідеалів та цінностей олімпізму, здорового способу життя та залучення до активного руху, у вихованні патріотизму та любові до рідної країни. Це в повній мірі стосується і Китайської Народної Республіки. Прийдешні у 2022 році Зимові Олімпійські ігри в Пекіні вимагали прийняття ряду

серйозних заходів з боку уряду для вирішення пріоритетних завдань, таких як освітні та виховні програми, програми, спрямовані на вирішення соціальних, екологічних проблем та інше. Ще одним важливим аспектом є всебічна пропаганда Зимових Олімпійських ігор з метою залучення населення КНР до зимових видів спорту. Оскільки зимові види спорту не є традиційними для КНР і були імпортовані ззовні, дослідження, присвячене цим видам спорту, є актуальним, зокрема для країн, де зимові види спорту не вважаються традиційними. З використанням системного аналізу наукової літератури визначено, що успішна заявка КНР на проведення Олімпійських зимових ігор є не тільки втіленням політичних, економічних і культурних досягнень країни, але й всесвітнім визнанням розвитку зимового спорту в Китаї. За допомогою хронологічного методу розглянуто історію розвитку зимових видів спорту та участі КНР у зимових Олімпійських іграх у хронологічній послідовності. Проаналізовано участь збірних команд КНР на Олімпійських зимових іграх у період з 1980 по 2018 рр.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булатов М. М. Енциклопедія олімпійського спорту у запитаннях і відповідях. Київ: Олімпійська література. 2011. 400 с.
2. Ван Ліхуа. Організація управління впровадженням державних стандартів фізичної підготовленості студентів у вищих навчальних закладах Китайської Народної Республіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Харків, 2011. 20 с.
3. Ван Сюе Мань. Нормативно-правова база організації масової фізичної культури Китаю. Молода спортивна наука України. 2010. Т. 2. С 40-45.
4. Ван Сюе Мань. Особливості організаційно-управлінських основ масової фізичної культури в Китайській Народній Республіці і Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Харків, 2011. 20 с.
5. Глоба Г. В. Система фізичного виховання у школах Китаю. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту*. 2012. № 10. С. 16-19.
6. Енциклопедія Олімпійського спорту. У 5 томах, за ред. В.М. Платонова. Олімпійський спорт. Підручник. Київ : Олімпійська література, 2002, 2004.
7. Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції. Київ : Видавничий дім «Гельветика». 2020. 496 с.

8. Лю Ч. Г., Гао Ц. Організаційні основи реформування системи управління фізичною культурою та спортом у Китаї. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2012. № 1 (29). С. 133-136.

9. Москаленко Н. В., Яковенко А. В., Сидорчук Т. В. Фізичне виховання школярів у зарубіжних країнах (XX ст. – початок XXI ст.): [монографія]. Дніпро, 2020. 259 с.

10. Платонов В. М. Енциклопедія олімпійського спорту України. Київ: Олімпійська література. 2005. 464 с.

11. Ху Лифей. Характеристика особливостей функціонування системи фізичної культури та спорту КНР (1995–2011 гг.). *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць*. № 4 (24), 2013. С 14-18.

12. Цзин Ван, Бондарь А. С. Організація фізичного виховання дітей та молоді у Китайській Народній Республіці. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2013. № 5 (38). С. 45-48.

13. Horne, J., Whannel G. *Understanding the Olympics*. R-Routedge, London and New-York. 2012. 239 p.

14. Lennartz, K. The elections of the Host Cities for the Olympic Winter Games. An historical overview. *Journal of Olympic History*. vol. 19. 2011. 46-53.

Information about the author:

Balashov Dmytro Ivanovych,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor of Theory and Methodology of Physical Culture

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko

87, Romenska str., Sumy city, 40002, Ukraine